



RICHTEREN

12-14

Van Jeftha's strijd met Efraïm tot Simsons roeping en eerste conflicten met de Filistijnen.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/richteren/12-14

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Jefta en de ruzie met Efraïm	4 min	4
2	Sjibbolet bij de oversteek van de Jordaan	4 min	6
3	Jefta's dood en het richterschap van Ebzan	3 min	8
4	Elon, Abdon en het streven naar erfelijk gezag	3 min	10
5	Simsons roeping en zijn levenswandel	2 min	11
6	Simsons kracht komt van de Geest	2 min	12
7	Geestelijke gaven en een zondig leven	3 min	13
8	Veertig jaar onder Filistijnse onderdrukking	2 min	15
9	Simsons geboorte en toewijding aangekondigd	3 min	16
10	De regels van de nazireeërgelofte	2 min	17
11	Paulus' gelofte, lang haar en hoofdbedekking	3 min	18
12	De Engel van de HEERE bij Manoachs vrouw	2 min	20
13	Manoach vraagt om verdere aanwijzingen	3 min	22
14	De wonderlijke Naam van de Engel	3 min	24

15	Het offer en de vrees om God te zien	2 min	26
16	Simsons jeugd en twintig jaar richterschap	4 min	27
17	Huwelijkskeuze en de zeggenschap van ouders	4 min	29
18	Simsons eigen wil en Gods plan	3 min	31
19	De leeuw, de honing en Simsons gelofte	3 min	33
20	Het bruiloftsfeest en Simsons raadsel	2 min	35
21	Simsons vrouw ontfutselt hem het antwoord	3 min	36
22	Simsons wraak en gebrek aan zelfbeheersing	3 min	39
	Om verder te lezen		40

1

Jefta en de ruzie met Efraïm

We gaan verder met onze bespreking van het verhaal van Jefta. Het bekendste deel van zijn verhaal is natuurlijk dat hij die gelofte deed die uiteindelijk gevolgen had voor zijn dochter. Aan het einde van de vorige bijeenkomst hadden we het erover dat velen denken dat zij als offer werd gebracht. Anderen denken dat niet. Ik ook niet. Ik denk dat zij eenvoudigweg voor de rest van haar leven aan de dienst van God werd gewijd en nooit trouwde.

Nu, in hoofdstuk 12:

Toen werden de mannen van Efraïm bijeengeroepen en zij staken de Jordaan over naar het noorden. En zij zeiden tegen Jefta: Waarom bent u opgetrokken om tegen de Ammonieten te strijden, zonder ons te roepen om met u mee te gaan? Wij zullen uw huis met u erin met vuur verbranden.

RICHTEREN 12:1

Wat een geweldige mensen, die Efraïmieten. Ze deden hetzelfde bij Gideon, weet je nog? Het zijn gewoon mannen die snel op hun tenen getrapt zijn, denk ik. 'Waarom heb je ons niet uitgenodigd om hier een rol in te spelen? We zouden graag wat van die roem met je delen.' Daar gaat het werkelijk om. Als ze tegen de Ammonieten wilden vechten, hadden ze dat op ieder gewenst moment kunnen doen in de afgelopen jaren waarin de Ammonieten hun het leven zuur maakten. Waarom kwamen ze niet zelf in actie als ze zo graag wilden? Het punt is dat ze, nu de strijd voorbij is, graag een beetje van de roem hadden gehad. Ze voelen zich tekortgedaan doordat ze niet aan die strijd hebben kunnen deelnemen.

Toen ze bij Gideon met dezelfde klacht kwamen, kon hij hen tot bedaren brengen en een conflict vermijden. Jefta kon dat niet. Dit liep uit op een oorlog tussen de mensen van Gilead onder Jefta en de Efraïmieten. Maar de Efraïmieten zochten echt ruzie. Ze

zeiden dat ze Jefta's huis zouden platbranden met hem erin, alsof hij nog niet genoeg had geleden. Hij was zijn hele leven door het gezin van zijn vader afgewezen. Toen vocht hij en behaalde hij de overwinning, en vervolgens moest hij dat hartzeer om zijn dochter doormaken. Nu willen ze hem lastigvallen, hem doden en zijn huis platbranden met hem erin.

Jefta zei tegen hen:

Maar Jefta zei tegen hen: Ik en mijn volk hadden grote onenigheid met de Ammonieten. Toen heb ik u geroepen, maar u hebt mij niet uit hun hand verlost.

RICHTEREN 12:2

Blijkbaar moet hij, hoewel het niet is opgetekend, een oproep hebben gestuurd naar de andere stammen in de buurt en hun de gelegenheid hebben geboden om hem in de oorlog te helpen. Ze reageerden ofwel traag, of ze negeerden zijn oproep. Misschien dachten ze: 'Nou, hij wint misschien niet, dus we weten niet of we wel zijn kant willen kiezen en ons de woede van de Ammonieten op de hals willen halen.' Hij geeft aan dat ze de gelegenheid hadden, maar die niet hebben benut. Waarom ze die niet hebben benut, daar gaat hij niet echt op in. Hij beschuldigt hen niet van lafheid of zoiets. Hij zegt alleen:

Je bent niet gekomen.

In vers 3-4:

En toen ik zag dat u ons niet verlost, stelde ik mijn leven in de waagschaal en trok ik tegen de Ammonieten op; en de HEERE gaf hen in mijn hand. Waarom bent u dan op deze dag naar mij toe gekomen om tegen mij te strijden? Daarop riep Jefta alle mannen van Gilead bijeen en streed tegen Efraïm. En de mannen van Gilead versloegen Efraïm, want omdat Gilead tussen Efraïm en Manasse ligt, zeiden zij: U bent vluchtelingen uit Efraïm!

RICHTEREN 12:3-4

We weten niet zeker waar dat over gaat. Maar blijkbaar gebruikten de Efraïmieten deze belediging, die eerder niet is opgetekend, bij deze gelegenheid of misschien wel gewoonlijk. Misschien bestond er al lange tijd kwaad bloed tussen de Gileadieten en de Efraïmieten. De Efraïmieten vonden namelijk dat de mensen van Gilead zich niet met recht van de Manassieten en de Efraïmieten hadden afgescheiden om aan de andere kant van de Jordaan te gaan wonen. Het is niet duidelijk wat die belediging precies inhield. Wel hadden de Efraïmieten de Gileadieten beledigd, misschien geregeld, of misschien bij deze gelegenheid. Maar het liep uit op een gevecht.

2

Sjibbolet bij de oversteek van de Jordaan

Gilead ontnam de Efraïmieten namelijk de doorwaadbare plaatsen van de Jordaan. En het gebeurde, wanneer vluchtelingen van Efraïm zeiden: Laat mij oversteken, dat de mannen van Gilead tegen hem zeiden: Bent u een Efraïmiet? En wanneer hij zei: Nee,

RICHTEREN 12:5

De doorwaadbare plaatsen zijn de plekken waar mensen de rivier oversteken. Ik weet niet wat ze daarvoor hadden. Ik weet niet of er ondiepere gedeelten waren, of plekken waar de rivier gewoon minder breed was, zodat ze, als ze met boten of wat dan ook overstaken, niet zo ver hoefden. Maar de doorwaadbare plaatsen van een rivier zijn de plekken waar legers gewoonlijk overstaken. De Gileadieten, die onder Jefta stonden, kregen deze oversteekplaatsen van de Jordaan in handen voordat de Efraïmieten aankwamen.

Het lijkt erop dat de Efraïmieten naar de oostkant waren overgestoken, waar Jefta was, om te dreigen zijn huis in brand te steken enzovoort. In de oorlog die daarop volgde, zagen de Efraïmieten dat ze aan het verliezen waren. Daarom probeerden veel Efraïmieten de rivier weer over te vluchten. Maar de Gileadieten hadden de oversteekplaatsen ingenomen, zodat iedereen die wilde oversteken langs hen moest. Omdat deze mensen allemaal Israëlieten waren en allemaal ongeveer op elkaar leken,

kon je aan iemands uiterlijk niet zien bij welke stam hij hoorde. Dus de Efraïmieten probeerden bij de rivier langs de Gileadieten te komen. Ze wilden naar huis, naar de overkant, waar ze veilig zouden zijn voor de Gileadieten. Daarom moesten ze zich voordoen alsof ze geen Efraïmieten waren. Natuurlijk kon alleen al het feit dat ze probeerden terug te keren naar Efraïm vragen oproepen. ‘Bij welke stam hoor je dan?’ Ze vluchtten weg uit deze veldslag, en de Efraïmieten waren aan het verliezen. Je kon dus verwachten dat de Efraïmieten zich zouden terugtrekken en zouden proberen de rivier weer over te komen. Het zouden uiteraard toch vrijwel altijd Efraïmieten zijn die probeerden over te steken.

Maar de Gileadieten die de doorwaadbare plaatsen bewaakten, gaven degene die op de vlucht was tenminste de gelegenheid om te zeggen of hij een Efraïmiet was of niet. Ze vroegen:

Ben je een Efraïmiet?

En als hij zei:

Nee, dan zeiden ze tegen hem:

Zeg dan eens Sjibbolet.

De mensen uit Efraïm spraken woorden blijkbaar anders uit. Er waren regionale dialecten, net zoals die er in verschillende delen van dit land zijn. Er zijn bepaalde woorden die mensen uit New York of Boston niet op dezelfde manier kunnen uitspreken als mensen uit het westen. Of mensen uit het zuiden spreken dingen anders uit. De mensen uit Efraïm konden blijkbaar de sj-klank niet uitspreken. Sjibbolet betekent ‘stroom’ of iets dergelijks. Het is een woord dat eigenlijk geen bijzondere betekenis had, behalve dat ze wisten dat Efraïmieten het niet goed konden uitspreken.

En dus zeiden ze:

Zeg dan Sjibbolet.

En hij zei dan:

Sibbolet, want hij kon het niet goed uitspreken.

zeiden zij tegen hem: Zeg eens: Sjabboleth. Wanneer hij dan zei: Sibboleth, en het woord dus niet goed uit kon spreken, grepen zij hem en doodden hem bij de doorwaadbare plaatsen van de Jordaan. In die tijd vielen er van Efraïm tweeënveertigduizend man.

RICHTEREN 12:6

Dat zijn er veel. Blijkbaar werden ze één voor één gedood terwijl ze wegvluchtten uit de veldslag, omdat geen van hen Sjabbolet kon zeggen.

In het moderne Engels, in de moderne literatuur, wordt iets soms een ‘shibboleth’ genoemd. Misschien ben je het nog nooit tegengekomen. Het komt niet voortdurend voor, maar ik kom het af en toe tegen. Een ‘shibboleth’ is tegenwoordig een soort beeldspraak voor een kleinigheid die door de omstandigheden belangrijker wordt dan die gewoonlijk zou zijn. Of je sjabbolet kunt zeggen, zou geen belangrijke kwestie zijn, behalve dat het bij deze gelegenheid voor deze mensen een kwestie van leven en dood was.

3

Jefta's dood en het richterschap van Ebzan

Jefta gaf zes jaar leiding aan Israël. En de Gileadiet Jefta stierf en werd begraven in een van de steden van Gilead.

RICHTEREN 12:7

Hij was dus niet zo lang richter over Israël, maar zes jaar. Maar waarschijnlijk had hij minder zin om te leven nadat hij geen familie meer over had enzovoort. Ik weet dat het, toen ik mijn gezin verloor, lang duurde voordat ik het gevoel had dat er nog enige reden was om verder te gaan. Als je gezin er niet meer is, heb je niet veel anders om voor te leven. Misschien had hij gewoon niet veel meer. Misschien kwijnde hij weg van

verdriet om zijn dochter of zoiets. Dat is moeilijk te zeggen. Maar hij leefde na het vervullen van zijn taak en het bevrijden van Israël beslist niet zo lang meer als de meeste richters.

Na hem gaf Ebzan uit Bethlehem leiding aan Israël. Hij had dertig zonen en huwelijkte dertig dochters uit, terwijl hij voor zijn zonen dertig dochters van elders bracht. Hij gaf zeven jaar leiding aan Israël. Toen stierf Ebzan en werd begraven in Bethlehem.

RICHTEREN 12:8-10

Er zijn een aantal dingen over deze man te zeggen. Er wordt niet veel verteld, maar sommige dingen zijn het vermelden waard. Let erop dat er staat dat hij uit Bethlehem komt. Sommige geleerden denken dat dit misschien niet Bethlehem in Juda was, waar Jezus geboren werd, waar David geboren werd. Er waren blijkbaar nog andere plaatsen die Bethlehem heetten. Er lag er een in het gebied van Zebulon, en sommigen denken dat dit misschien een ander Bethlehem was, dat in Zebulon. Maar we weten dat Bethlehem in Juda in deze tijd bestond, want daar woonden Ruth en Boaz.

Volgens de Joodse overlevering is deze Ibzan zelfs een andere naam voor Boaz. Daar is blijkbaar helemaal geen bewijs voor. Waarschijnlijk is het enige bewijs dat van beiden wordt gezegd dat ze in Bethlehem woonden en dat beiden in de tijd van de richters leefden. Dat zijn niet genoeg overeenkomsten om werkelijk vast te stellen dat het om dezelfde persoon gaat. We weten niet of Boaz ooit bekendstond als Ibzan, of dat hij ooit richter over Israël was. De Joodse overlevering is dus niet op iets erg wezenlijks gebaseerd.

Maar als het waar was, dan zouden deze dertig zonen en dertig dochters vermoedelijk de nakomelingen van Ruth en Boaz zijn. Maar dat lijkt helemaal niet waarschijnlijk. Waarschijnlijk had Ibzan veel vrouwen. Gewoonlijk krijg je geen zestig kinderen bij één vrouw. Daar heb je er minstens twee voor nodig. Of minstens drie. Susanna Wesley had twintig kinderen. Die zijn niet allemaal in leven gebleven. Maar deze man heeft zestig kinderen grootgebracht tot ze volwassen waren: dertig zonen en dertig dochters. Hij haalde dochters uit andere stammen om met zijn zonen te trouwen en

stuurde zijn dochters weg om met andere mannen uit andere stammen te trouwen. Blijkbaar bouwt hij door huwelijken bondgenootschappen op tussen de verschillende stammen. En verder weten we niet veel over hem.

Maar als dit Bethlehem in Juda is, dan woonde hij dus in dezelfde plaats als Ruth en Boaz. Er is nog een ander Bethlehem, en geleerden weten niet zeker welk Bethlehem dit was.

4

Elon, Abdon en het streven naar erfelijk gezag

Na hem gaf de Zebuloniet Elon leiding aan Israël. Hij gaf tien jaar leiding aan Israël. En de Zebuloniet Elon stierf en werd begraven te Ajalon, in het land van Zebulon.

RICHTEREN 12:11-12

Bij deze mannen, Ebzan en Elon — en de volgende die genoemd wordt, is Abdon — lezen we niet dat ze Israël van legers bevrijdden of iets dergelijks. In welke zin, of op welke manier, zij hun positie als richters van Israël bereikten, weten we niet. Het is intrigerend voor wie een duidelijk beeld zou willen krijgen van hoe het er in die tijd aan toeging, maar we hebben eigenlijk niet genoeg informatie om te zeggen waardoor ze op de voorgrond kwamen.

En na hem gaf Abdon, een zoon van Hillel, uit Pirhathon, leiding aan Israël. Hij had veertig zonen en dertig kleinzonen, die op zeventig ezelshengsten reden. Hij gaf acht jaar leiding aan Israël. Toen stierf Abdon, de zoon van Hillel, uit Pirhathon. En hij werd begraven in Pirhathon in het land van Efraïm, in het gebergte van de Amalekiet.

RICHTEREN 12:13-15

Blijkbaar was dit het land waar ooit de Amalekieten hadden gewoond. Als je over een man, over zijn acht jaar dienst, niets meer kunt zeggen dan dat hij veertig zonen en dertig kleinzonen had en dat ze op ezels reden, dan wordt dat ene gegeven blijkbaar vermeld omdat het het belangrijkste is wat er over hem te zeggen valt. Dat betekent dat er misschien meer betekenis in zit dan we zouden denken als we het vluchtig lezen.

We herinneren ons dat over een eerdere richter, Jaïr, werd gezegd:

Hij had dertig zonen die op dertig ezels reden.

Ik zei dat dit misschien een weerspiegeling was van een mentaliteit die zich in die tijd in Israël ontwikkelde, waarbij men erfelijke heersers wilde hebben. Niet dat de zonen van Jaïr na hem richters werden, maar tijdens zijn richterschap leken ze gezagsposities over dertig steden te bekleden. Als we bij deze man komen, Abdon, reden niet alleen zijn zonen, maar ook zijn kleinzonen op ezels. Misschien zien we hier steeds meer het idee dat mannen hun eigen gezag tot na hun eigen tijd proberen te laten voortduren, over meer generaties, zoals een erfelijke koning dat zou doen.

We weten dat Samuel zijn zonen aanstelde om na hem richters te zijn, maar dat werd onderbroken doordat het volk hem vroeg om in plaats daarvan een koning over hen aan te stellen. Zijn zonen hebben niet erg lang als richters gediend. Maar het idee dat God afzonderlijke personen vanuit het niets als richters deed opstaan, lijkt de bedoelde gang van zaken te zijn geweest. We zien in sommige gevallen dat deze mannen proberen hun gezag in hun zonen te laten voortbestaan, misschien in dit geval zelfs in zijn kleinzonen. Dat is misschien waarom het vermeld wordt. Maar of hij dat nu geprobeerd heeft of niet, het lijkt er niet op dat een van hen hem werkelijk is opgevolgd of na zijn dood aan de macht is gekomen.

5

Simsons roeping en zijn levenswandel

In hoofdstuk dertien hebben we het begin van het verhaal van Simson. Het verhaal van Simson beslaat vier hoofdstukken. Het is het langste, meest gedetailleerde verhaal dat we over het leven van een richter krijgen. Toch is hij in sommige opzichten degene die je het minst als richter zou verwachten. Geen van de richters was

noodzakelijkerwijs volmaakt, maar de meesten lijken vroom te zijn. De meesten lijken hun verantwoordelijkheden serieus te nemen. Simson leek een man die alleen maar feest wilde vieren. Hij was vanaf zijn geboorte voor die verantwoordelijkheid bestemd. Voor zover we weten is hij de enige van de richters die daar al vóór zijn geboorte toe geroepen werd.

Hij leek een beetje op Johannes de Doper, bij wie al vóór zijn geboorte door een engel was aangekondigd wat de betekenis van zijn bediening zou zijn. Zo werden ook hier, voordat Simson geboren werd, zijn geboorte en de betekenis daarvan door een engel aangekondigd, en hij was vanaf zijn kinderjaren een nazireeër. Hij groeide op in de wetenschap dat hij deze belangrijke rol zou vervullen. Maar als volwassene leek hij die nooit erg serieus te nemen. Hij schond zijn nazireeërgelofte geregeld.

Het is waar dat hij veel Filistijnen doodde, maar meestal gebeurde dat vanwege persoonlijke grieven, en niet vanuit het besef dat hij de bevrijder van Israël was. Het is meer dat hij boos op hen wordt om dingen die ze hem aandoen. Soms is dat zelfs onredelijk van hem. Soms reageert hij buitenproportioneel, en hij sluit compromissen. Op een keer brengt hij de nacht door bij een prostituee in het land van de Filistijnen, en hij knoopt liefdesrelaties aan met Filistijnse vrouwen en trouwt zelfs met een van hen.

Deze man is gewoon echt niet de man van wie je zou denken dat God hem als richter zou gebruiken. Maar hij is een man die God geroepen heeft, en hij kende zijn roeping. Toch leefde hij daar niet goed naar, en daardoor werd zijn leven verkort. Hij was een man die opmerkelijke kracht had, zoals we weten, al was het kracht van de Heilige Geest. Meer dan bij de andere richters lezen we dat de Geest van God over Simson kwam en hem kracht gaf om zijn heldendaden te verrichten.

6

Simsons kracht komt van de Geest

Ik heb al gezegd dat het waarschijnlijk niet juist is om ons Simson voor te stellen zoals we dat doen. Want wij denken bij hem aan een soort Hercules, zoals sommige van die Griekse goden die reuzen van kerels zijn. Het zijn reusachtige, gespierde mensen.

Toch wordt Simson nergens beschreven als iemand die zelf gespierd of groot of sterk was. Maar wanneer de Geest van God over hem kwam, verrichtte hij bovenmenselijke krachttoeren.

Het is net als bij de demonen die een bezeten man, die in de tijd van Jezus in de grafspelonken woonde, in staat stelden om op bovennatuurlijke wijze ketenen te breken. Er is geen reden om te denken dat die man bijzonder gespierd was. Misschien was hij dat wel, maar dat had niets te maken met het breken van ketenen. Hoe gespierd een man ook is, hij zal geen ketenen kunnen breken. En hoe gespierd een man ook is, hij zal niet kunnen doen wat Simson deed. Spieren hadden er dus niets mee te maken. De kracht van de Heilige Geest had ermee te maken.

In het leven van deze man waren uitingen van de kracht van de Geest te zien die opmerkelijk en kennelijk uniek waren. Al kom je ook mannen tegen zoals Samgar, die met een ossenprikkel zeshonderd Filistijnen doodde. Dat verschilt niet zo heel veel van Simson, die er duizend doodde met het kaakbeen van een ezel. Maar ons wordt niet verteld dat Samgar een leven leidde waarin de Geest regelmatig over hem kwam en hij zulke bovennatuurlijke krachttoeren verrichtte.

7

Geestelijke gaven en een zondig leven

Hij is dus een raadselachtige figuur. Ik denk dat hij zijn tegenhanger heeft in sommige charismatische predikers die soms de kracht hadden om te genezen en dat soort dingen te doen. Maar in sommige gevallen waren ze niet echt zo godvruchtig, of in elk geval niet godvruchtiger dan anderen. Soms leidden ze zelfs een schandalig leven. Simson ook. Sommige van deze hedendaagse evangelisten zijn weleens met hedendaagse Simsons vergeleken.

Ik denk niet aan Jimmy Swaggart. Ik denk niet aan Jim Bakker. Deze mannen vertoonden, voor zover ik weet, geen enkele kracht in hun leven. Ik beschouw hen niet als mensen die werkelijk geestelijke gaven hadden. Misschien hadden ze op een bepaald gebied talent; ik weet niet precies op welk gebied. Maar ik heb het over

mannen die daadwerkelijk een bediening hadden waarin via hen genezingen en wonderen plaatsvonden. Toch weet je, als je de geschiedenis van opwekkingen kent, dat sommige van deze mannen wel en andere niet uitzonderlijk godvruchtig waren.

A. A. Allen was een genezingsevangelist, en hij stond bekend als een dronkaard. Hij was dronken wanneer hij niet op bijeenkomsten was. Dan kwam hij binnen om te prediken en was hij opeens nuchter. Hij predikte, genas mensen enzovoort, en ging weer weg en werd opnieuw dronken. Het waren vreemde, vreemde dingen. Sommige mensen zouden kunnen zeggen: 'Nou, dan was het niet God Die door hem heen werkte; het was een demon of zoiets.'

Misschien is het niet echt gemakkelijk om te weten hoe je dat moet verklaren. Simson was ook een beetje zo, en ons wordt verteld dat het de Geest van God was Die hem gebruikte. Soms gebruikt God mensen die het volkomen onwaardig zijn, misschien alleen maar om Zijn genade te laten zien. Simson wordt in het Nieuwe Testament herdacht als een man van geloof. In Hebreeën hoofdstuk 11 wordt hij genoemd onder degenen die door geloof koninkrijken overwonnen en heldendaden verrichtten, enzovoort.

Ons wordt verteld dat hij twintig jaar richter over Israël was. We hebben natuurlijk geen enkel verslag van hoe hij dat deed. Het verslag dat we van hem hebben, gaat alleen over hoe hij eropuit trok, in gevechten verwickeld raakte en in moeilijkheden kwam. Maar kennelijk waren er tussen zijn schandalige verwikkelingen door twintig jaar waarin hij in Israël als een soort richter diende. Zijn verhaal is dus een beetje verwarrend.

Het verhaal wordt bijna verteld alsof de lengte van zijn haar werkelijk iets met zijn kracht te maken had, hoewel de Bijbel nergens zegt dat dit waar is. Hij zegt dat het waar is. Hij is degene die Delila vertelde dat hij zijn kracht zou verliezen als zijn haar werd afgeknipt. De Bijbel zegt nergens dat het zo zou zijn, maar toen zijn haar werd afgeknipt, verloor hij inderdaad zijn kracht. Maar of dat kwam doordat hij dacht dat het zo zou zijn en zijn geloof op zijn haar gericht was, weet ik niet.

Er wordt wel specifiek vermeld dat zijn haar weer aangroeide terwijl hij bij de molen maalde. Dat was vlak voordat hij zijn laatste krachttoer verrichtte. Veel dingen die in dit verhaal verweven zijn, zijn verwarrend. We lezen hier niet over een

eendimensionale figuur.

8

Veertig jaar onder Filistijnse onderdrukking

We horen voor het eerst over hem in hoofdstuk 13. Er staat:

Maar de Israëlieten deden opnieuw wat slecht was in de ogen van de HEERE. Daarom gaf de HEERE hen over in de hand van de Filistijnen, veertig jaar lang.

RICHTEREN 13:1

Die periode van veertig jaar waarin ze in de handen van de Filistijnen waren, omvatte kennelijk ook de twintig jaar waarin Simson richter was, want hij heeft de Filistijnen nooit verdreven. De Filistijnen waren nog steeds aan de macht nadat Simson gestorven was. Zijn richterschap over Israël moet dus twintig jaar hebben geduurd die binnen de veertig jaar van de Filistijnse onderdrukking vielen.

We weten dat de Filistijnse onderdrukking pas echt eindigde in de tijd van Samuel. Daarna kwamen de Filistijnen in de tijd van David opnieuw moeilijkheden veroorzaken. David rekende uiteindelijk zo met hen af dat ze nooit meer een probleem voor Israël vormden. Maar Samuel was in zijn tijd toch wel degene onder wiens leiding God de Filistijnen versloeg door donder en bliksem uit de hemel. Dat staat in 1 Samuel 7:10–13. De Filistijnen kwamen heel lange tijd niet meer het land binnen. Dat moet het einde zijn geweest van de veertig jaar onderdrukking waarover hier wordt gesproken.

Dat zou betekenen dat Eli en Samuel ook in deze tijd van onderdrukking door de Filistijnen leefden. Want toen Eli priester in Silo was, was er een oorlog waarin de zonen van de priester sneuvelden in de strijd tegen de Filistijnen. De Filistijnen maakten de ark buit, enzovoort. Dus deze veertig jaar van onderdrukking door de Filistijnen omvatten twintig jaar waarin Simson richter was, en blijkbaar ook de tijd waarin Eli diende en de beginjaren van Samuel. De levens van deze mannen moeten elkaar dus enigszins hebben overlapt. We zullen in dit boek niet over Eli en Samuel

lezen. We zullen over hen lezen in 1 Samuel. Maar het lijkt erop dat een deel van hun leven samenviel met dat van Simson, vanwege deze veertig jaar van onderdrukking door de Filistijnen.

9

Simsons geboorte en toewijding aangekondigd

En er was een man uit Zora, uit het geslacht van de Danieten, en zijn naam was Manoach. Zijn vrouw was onvruchtbaar en had geen kinderen gebaard.

RICHTEREN 13:2

De naam van zijn vrouw wordt nooit genoemd. De Engel van de HEERE verscheen aan haar en zei dat zij, hoewel zij onvruchtbaar was en geen kinderen had, zwanger zou worden en een zoon zou baren. Zij mocht geen wijn of soortgelijke drank drinken en niets onreins eten.

Want zie, u zult zwanger worden en een zoon baren. En er mag geen scheermes op zijn hoofd komen. Want het jongetje zal van de moederschoot af als nazireeër aan God gewijd zijn, en hij zal beginnen Israël te verlossen uit de hand van de Filistijnen.

RICHTEREN 13:5

Hij heeft hen natuurlijk nooit volledig uit de hand van de Filistijnen verlost, want hij stierf voordat dat tot stand was gebracht. Maar het is duidelijk dat hij daar wel een begin mee maakte, en dat Samuel het voltooide. Het gebod dat ze niets onreins mocht eten en geen wijn of soortgelijke drank mocht drinken, betekent dat ze zelf rein moest zijn om degene te kunnen zijn door wie deze nazireeër zoon geboren zou worden. In wezen moest zij ook als een nazireeër zijn.

Een nazireeër was niet hetzelfde als een Nazarener. Jezus was een Nazarener, maar Hij is geen nazireeër. Johannes de Doper was een nazireeër. Maar een Nazarener, wat Jezus was, betekent eenvoudig iemand uit Nazareth. Nazareth is de stad, en iemand uit

Nazareth was een Nazarener. Maar een nazireeër was iemand die een bijzondere gelofte aflegde, en die gelofte wordt beschreven in het boek Numeri, hoofdstuk 6.

Als iemand een nazireeërgelofte aflegde, was dat voor een bepaalde tijd, want in de meeste gevallen had die een begin en een einde. In enkele gevallen waren er mensen die vanaf hun geboorte nazireeër waren. De gevallen die we kennen, zijn gevallen waarin hun ouders hierover een afspraak met God hadden. Dit is één geval dat we kennen. Samuel was een ander geval. Johannes de Doper was nog een ander geval. We kennen die alle drie.

In dit geval zei de Engel van de Heere dat Simson vanaf zijn geboorte nazireeër zou zijn. In het geval van Samuel legde zijn moeder die gelofte aan de Heere af:

Zij legde een gelofte af; zij zei: HEERE van de legermachten, wanneer U werkelijk de ellende van Uw dienares aanziet, aan mij denkt en Uw dienares niet vergeet, maar aan Uw dienares een mannelijke nakomeling geeft, dan zal ik die voor al de dagen van zijn leven aan de HEERE geven, en er zal geen scheermes op zijn hoofd komen.

1 SAMUEL 1:11

Een engel kondigde ook aan dat Johannes de Doper vanaf zijn geboorte nazireeër moest zijn. Maar het was ongebruikelijk dat iemand vanaf zijn geboorte zijn hele leven nazireeër was.

10

De regels van de nazireeërgelofte

De nazireeërgelofte was gewoonlijk iets wat mensen voor een maand of langer aflegden. Er was een begin aan en een einde. Gedurende de tijd van de gelofte waren ze speciaal voor de Heere afgezonderd. Met welk doel wordt ons niet verteld, maar

ongetwijfeld om op de een of andere manier meer tijd te besteden aan gebed en dienst aan de Heere. De nazireeërgelofte ging om afzondering voor de Heere, afzondering van normale bezigheden.

Er waren drie dingen die een nazireeër niet mocht doen. Ten eerste mochten ze niets van hun hoofdhaar of baard afknippen. Ten tweede mochten ze niets aanraken wat een product van een wijnstok was. Dat gold niet alleen voor wijn en gegiste drank; het gold voor alles wat van de wijnstok kwam. Dus een rozijn of een druif was ook verboden. En het laatste was dat ze niet in de buurt van een dood lichaam mochten komen.

Onder de wet werd iedere Jood onrein als hij in de buurt van een dood lichaam kwam, en dan was hij een week onrein. Maar ze deden het toch, omdat familieleden stierven en dat soort dingen. Je moet hen begraven. Je moet het lichaam dragen en begraven, enzovoort. Iemand die de begrafenis van een gestorvene verzorgde, was een week onrein. Het was iets wat soms noodzakelijk was.

Maar een nazireeër mocht dat niet doen. Ze mochten niet deelnemen aan een begrafenis. Ze mochten op geen enkele manier deelnemen als dat inhield dat ze met een dood lichaam in aanraking kwamen. Ze moesten dus te allen tijde rein blijven. En ze moesten alles vermijden wat van een wijnstok afkomstig was. En ze mochten gedurende de tijd van de gelofte niets van hun haar afknippen.

11

Paulus' gelofte, lang haar en hoofdbedekking

Paulus legde een nazireeërgelofte af in Handelingen, hoofdstuk 18 en vers 18. Later in het boek Handelingen, toen hij in Jeruzalem kwam, vertelde Jakobus hem dat er daar vier mannen uit de gemeente waren die een nazireeërgelofte hadden afgelegd. Ze waren bezig hun gelofte af te ronden en gingen naar de tempel om de rituelen te verrichten die nodig waren voor de voltooiing van de gelofte. En Jakobus vroeg Paulus of hij mee wilde gaan en de kosten voor hen wilde betalen.

Aan het einde van een gelofte schoor iemand zijn hoofd kaal. Tijdens de duur van de gelofte liet hij zijn haar ongehinderd groeien, blijkbaar heel wild. Zolang de gelofte gold, had hij een wilde baard en wild haar. En aan het einde van de gelofte schoor hij zijn hoofd kaal. Dat haar werd het haar van zijn afzondering genoemd. En dat verbrandde hij als een offer aan God. Hij offerde ook bepaalde dieren als onderdeel van een offerritueel om de gelofte af te sluiten. De reden waarom ik zei dat Paulus een gelofte had afgelegd, is dat er in Handelingen 18:18 staat dat hij, toen hij in Kenchreeën was,

En toen Paulus er nog vele dagen gebleven was, nam hij afscheid van de broeders en vertrok vandaar per schip, in gezelschap van Priscilla en Aquila, naar Syrië, nadat hij zijn hoofd in Kenchreeën kaal geschoren had. Hij had namelijk een gelofte gedaan.

HANDELINGEN 18:18

Er is geen gelofte waarbij hij zijn hoofd zou moeten kaalscheren behalve de nazireeërgelofte, en dat zou dan aan het einde ervan zijn. Dit is interessant, want hij had net achttien maanden in Korinthe doorgebracht. Blijkbaar was dat de periode waarin zijn gelofte gold, want hij beëindigde die toen hij vertrok.

Dus toen hij in Korinthe was, liet hij zijn haar groeien. Toch schreef hij juist aan de Korintheïers dat

Of leert ook de natuur zelf u niet dat als een man lang haar draagt, het een oneer voor hem is?

1 KORINTHE 11:14

Maar terwijl hij bij hen was, was zijn haar lang. Dit is een van de dingen waarmee rekening moet worden gehouden wanneer Paulus over dat onderwerp spreekt: vrouwen die hun hoofd bedekken en mannen die hun hoofd niet bedekken, en vrouwen die lang haar moeten hebben en mannen die kort haar moeten hebben. Dan zegt hij in 1 Korinthe 11:16:

Maar als iemand op twist uit lijkt te zijn, wij hebben een dergelijke gewoonte niet, en de gemeenten van God evenmin.

1 KORINTHE 11:16

Het lijkt duidelijk dat hij zegt dat die gebruiken rond hoofdbedekking en dergelijke, waarover hij daar spreekt, eenvoudigweg de gebruiken van die streek waren, van de Korintheïers, de Grieken. Paulus, een Jood, volgde die gebruiken niet. Dat liet hij zien doordat hij daar daadwerkelijk een nazireeërgelofte had en zijn hoofd kaalschoor toen hij vertrok.

12

De Engel van de HEERE bij Manoachs vrouw

Hoe dan ook, dit kind moest een nazireeër zijn. Daarom moest de moeder tijdens de zwangerschap de nazireeërgeloften in acht nemen en rein blijven. Er staat in vers 5:

Want zie, u zult zwanger worden en een zoon baren. En er mag geen scheermes op zijn hoofd komen. Want het jongetje zal van de moederschoot af als nazireeër aan God gewijd zijn, en hij zal beginnen Israël te verlossen uit de hand van de Filistijnen.

RICHTEREN 13:5

Toen ging deze vrouw naar binnen en zei tegen haar man: Een Man Gods kwam bij mij en Zijn uiterlijk was als het uiterlijk van een Engel van God, heel ontzagwekkend. Ik vroeg Hem niet waar Hij vandaan kwam, en Hij heeft mij Zijn Naam niet verteld. Maar Hij zei tegen mij: Zie, u zult zwanger worden en een zoon baren. Welnu, drink geen wijn of sterkedrank en eet niets onreins, want het jongetje zal van de moederschoot af tot op de dag van zijn dood als nazireeër aan God gewijd zijn.

RICHTEREN 13:6-7

Dit was in feite de Engel van de HEERE, staat er in vers 3. Dit is de derde keer in het boek Richteren dat de Engel van de HEERE bij iemand op bezoek komt. Hij kwam vroeg in het boek de mensen terechtwijzen, en daarna verscheen Hij ook aan Gideon om hem te roepen. Nu verschijnt Hij aan de vrouw van Manoach.

Theologen nemen over het algemeen aan dat de Engel van de HEERE Christus is in een verschijning vóór Zijn menswording, een theofanie. Meestal is dat omdat Hij spreekt alsof Hij God is. Hier spreekt Hij niet zozeer op die manier, maar 'de Engel van de HEERE' is een uitdrukking die tegenover 'een engel van de HEERE' staat. De Bijbel spreekt vaak over een engel of een engel van de HEERE, maar 'de Engel van de HEERE' is meer een eigen titel voor een bepaalde boodschapper, die mogelijk Christus vóór Zijn menswording is. Dit is zeker de opvatting van de meeste evangelische christenen.

Ze vertelde haar man erover. Vers 8:

13

Manoach vraagt om verdere aanwijzingen

Daarop bad Manoach de HEERE vurig en zei: Ach, Heere, laat de Man Gods Die U gezonden hebt, toch opnieuw naar ons toe komen om ons te leren wat wij met het jongetje dat geboren zal worden, moeten doen.

RICHTEREN 13:8

God verhoorde Manoachs gebed. De Engel van God verscheen opnieuw aan zijn vrouw terwijl zij op het veld zat. Manoach was niet bij haar. Zij rende naar haar man en vertelde hem dat de Man Die eerder bij haar was geweest, opnieuw was verschenen.

Toen stond Manoach op en ging zijn vrouw achterna. En hij kwam bij die Man en zei tegen Hem: Bent U de Man Die tot deze vrouw gesproken heeft? En Hij zei: Ik ben het. Toen zei Manoach: Welnu, laten Uw woorden uitkomen. Wat zal de leefwijze van het jongetje zijn, en wat zijn werk? En de Engel van de HEERE zei tegen Manoach: Voor alles wat Ik de vrouw gezegd heb, moet zij op haar hoede zijn. Zij mag niets eten wat van de wijnstok afkomstig is. Wijn en sterkedrank mag zij niet drinken en evenmin mag zij ook maar iets onreins eten. Alles wat Ik haar geboden heb, moet zij in acht nemen.

RICHTEREN 13:11-14

Het is interessant, want de echtgenoot wilde meer informatie. Wat zou de roeping van de jongen zijn? Wat moest hij gaan doen? Daar geeft de engel geen antwoord op. Hij herhaalt alleen de informatie. Hij zegt niet wat de jongen gaat doen. Hij zegt wat de moeder moet doen, en dat had Hij haar al verteld. Zij had dat al aan Manoach verteld. Het is dus alsof de engel bewust niet verder gaat dan dezelfde informatie te geven als daarvoor. De jongen zal een nazireeër zijn, had Hij tegen de vrouw gezegd, maar tegen

Manoach noemt Hij dat niet. Hij gaat ervan uit dat hij dat al van zijn vrouw heeft gehoord. Maar wat Hij herhaalt, is alleen wat Hij eerder heeft gezegd, en dat gaat niet over wat de jongen zal doen. Het kan dus zijn dat Hij eenvoudig zegt: 'Je moet naar je vrouw luisteren. Ik heb je niets meer te zeggen dan wat Ik je vrouw al heb verteld.'

Hoe dan ook, Manoach zei tegen de Engel van de HEERE:

Toen zei Manoach tegen de Engel van de HEERE: Laat ons U toch hier doen blijven en een geitenbokje voor U bereiden.

RICHTEREN 13:15

Op dat moment wist Manoach niet zeker dat dit een engel was. Hij behandelde Hem zoals je een gast in je huis zou behandelen. Mensen nodigden een gast altijd uit om te blijven eten en gingen dan iets klaarmaken. Hij zegt dus: 'Wacht U hier even, dan maak ik een geitenbokje voor U klaar.'

En de Engel van de HEERE zei tegen Manoach:

Maar de Engel van de HEERE zei tegen Manoach: Ook al doet u Mij hier blijven, Ik zal van uw brood niet eten. En als u een brandoffer wilt brengen, moet u dat aan de HEERE offeren. Manoach wist namelijk niet dat het een Engel van de HEERE was.

RICHTEREN 13:16

Het lijkt er dus op dat Manoach Hem uitnodigt voor een maaltijd: 'Ik zal een geitenbokje klaarmaken.' En Hij zegt: 'Nou, je kunt een geitenbokje klaarmaken als je wilt, maar Ik ga niet eten. Je zult dat als een offer aan de HEERE moeten brengen.'

14

De wonderlijke Naam van de Engel

Toen zei Manoach tegen de Engel van de HEERE:

En Manoach zei tegen de Engel van de HEERE: Wat is Uw Naam?
Dan kunnen wij U eren, wanneer Uw woord uitkomt.

RICHTEREN 13:17

Ook hier dacht hij blijkbaar dat deze man een profeet was of zoiets, maar hij kende de naam van de man niet. En hij zegt: 'Nou, als Uw profetie uitkomt, willen we U gedenken en U de erkenning geven die U toekomt om Wie U bent.'

En de Engel van de HEERE zei tegen hem:

Maar de Engel van de HEERE zei tegen hem: Waarom vraagt u zo naar Mijn Naam? Die is immers wonderlijk!

RICHTEREN 13:18

Je herinnert je misschien dat Jakob een hele nacht met een man worstelde. Aan het einde, toen de dag aanbrak, vroeg Jakob Hem:

Hoe heet Je?

En de man zei:

Waarom vraag je hoe Ik heet?

Maar Hij maakte het niet zo af als hier. Hij zei alleen:

Waarom vraag je hoe Ik heet?

En ik geloof inderdaad dat die man die met Jakob worstelde zonder twijfel de Engel van de HEERE was, de Heere Zelf.

Het staat in Genesis 32. Vers 29 zegt:

Jakob vroeg daarop: Vertel mij toch Uw Naam. En Hij zei:
Waarom vraagt u naar Mijn Naam? En Hij zegende hem daar.

GENESIS 32:29

Hij geeft Zijn Naam dus niet.

Een mogelijke aanwijzing dat dit inderdaad Jezus is, zou kunnen zijn dat dit niet het moment is waarop de Naam van de Messias aan iemand geopenbaard moet worden, en dat die geheim is. Wanneer Hij hier in Richteren 13 zegt:

Maar de Engel van de HEERE zei tegen hem: Waarom vraagt u zo
naar Mijn Naam? Die is immers wonderlijk!

RICHTEREN 13:18

zou dat kunnen betekenen dat die Naam een wonder is, een geheimenis, iets wat je niet zou begrijpen. Het is niet duidelijk wat Hij bedoelt wanneer Hij zegt dat Zijn Naam wonderlijk is.

Natuurlijk denken we aan:

Want een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de
heerschappij rust op Zijn schouder. En men noemt Zijn Naam
Wonderlijk, Raadsman, Sterke God, Eeuwige Vader, Vredevorst.

JESAJA 9:5

in Jesaja 9:6. Die overeenkomst kunnen we moeilijk over het hoofd zien. Het is op beide plaatsen zelfs hetzelfde woord, in een iets andere vorm. In Jesaja 9:6 staat over Zijn Naam, de Naam van het Kind dat geboren zou worden en de Zoon Die gegeven is:

Hij zal Wonderbaarlijk, Raadsman, de machtige God, de eeuwige Vader, de Vredevorst, de machtige God en eeuwige Vader genoemd worden.

en al die dingen. Maar Zijn Naam wordt Wonderlijk genoemd in Jesaja 9:6. We weten dat dit Jezus is. Maar Wonderlijk zou daar zelfs geheimzinnig kunnen betekenen, iets wat op dit moment niet geopenbaard is. Maar hier staat hetzelfde woord, en naar alle waarschijnlijkheid wordt op beide plaatsen over dezelfde Persoon gesproken.

15

Het offer en de vrees om God te zien

Daarop nam Manoach een geitenbokje en het graanoffer, en offerde dit op de rots aan de HEERE. En terwijl Manoach en zijn vrouw toekeken, deed de Engel iets wonderlijks. Het gebeurde namelijk, toen de vlam vanaf het altaar naar de hemel opsteeg, dat de Engel van de HEERE opsteeg in de vlam van het altaar. Toen Manoach en zijn vrouw dat zagen, wierpen zij zich met hun gezicht ter aarde. En de Engel van de HEERE verscheen niet meer aan Manoach en aan zijn vrouw. Toen begreep Manoach dat het een Engel van de HEERE was geweest. En Manoach zei tegen zijn vrouw: Wij zullen zeker sterven, want wij hebben God gezien.

RICHTEREN 13:19-22

Dus zelfs zij begrepen dat de Engel van de HEERE naar God verwijst. En dat is wat Jakob zei. Hij zei niet dat hij zou sterven, maar toen hij met de man worstelde en zei:

Hoe heet Je?

en de man zei:

Waarom vraag je hoe Ik heet?

noemde Jakob die plaats Pniël, wat ‘aangezicht van God’ betekent, want hij zegt:

En Jakob gaf die plaats de naam Pniël. Want, zei hij, ik heb God gezien van aangezicht tot aangezicht, en mijn leven is gered.

GENESIS 32:30

Mensen waren dus geneigd te denken dat ze zouden sterven als ze God zagen. En hier stond dat hij wist dat het de Engel van de HEERE was, en hij zei:

We hebben God gezien.

De Engel van de HEERE gelijkstellen aan God was dus blijkbaar hoe zij het begrepen.

Maar zijn vrouw zei tegen hem: Als het de HEERE behaagd had ons te doden, had Hij het brandoffer en graanoffer van onze hand niet aangenomen en ons evenmin dit alles laten zien en ons nu ook niet iets als dit laten horen.

RICHTEREN 13:23

Zij is de stem van het gezonde verstand in dit gezin. Hij had moeten weten dat God, Die deze beloften had gedaan dat ze een kind zouden krijgen, hen niet zou doden omdat ze Hem hadden gezien. Zeker omdat ze bij het zien van Hem niets goddeloos hadden gedaan. Hij verscheen aan hen. Ze waren niet naar Hem op zoek gegaan. Dus zegt ze: ‘Ik denk niet dat God van plan is ons te doden. Hij heeft dit offer van ons aanvaard en Hij heeft deze beloften gedaan. Dus ik denk dat je het mis hebt, lieverd.’

16

Simsons jeugd en twintig jaar richterschap

Daarna baarde deze vrouw een zoon en zij gaf hem de naam Simson. Het jongetje werd groot en de HEERE zegende hem.

RICHTEREN 13:24

Er staat niet op welke manier de HEERE hem zegende, maar misschien was hij zelfs een vroom jongetje dat later in zijn leven op het verkeerde pad werd gebracht door de invloed van een verkeerde belangstelling voor een vrouw.

En de Geest van de HEERE begon hem aan te vuren in Mahane-Dan, tussen Zora en Esthaol.

RICHTEREN 13:25

Het is moeilijk te weten wat dat werkelijk betekent. Het kan betekenen dat hij op die plaats Israël begon te richten. Want wat betekent het dat de Heere tussen die twee plaatsen, op die plek, op hem begon in te werken? Die plek kan inderdaad de plaats zijn van waaruit hij twintig jaar lang Israël richtte. Omdat God hem dus gebruikte als een profeet van God, kwam de Geest van God op hem. Het kan zijn dat hij in zijn jonge jaren een godvrezende jongeman was.

De gebeurtenissen in de hoofdstukken 14, 15 en 16, die de rest van zijn verhaal vormen, hebben zich zeker niet over twintig jaar uitgestrekt. Het begint ermee dat hij daadwerkelijk een vrouw zoekt onder de Filistijnen. Daarna lijken de gebeurtenissen elkaar vrij snel op te volgen, totdat hij dood is. Het lijkt alsof het ene op het andere volgt, terwijl hij wraak neemt op de Filistijnen en zij wraak nemen op hem, enzovoort. Je krijgt de indruk dat de gebeurtenissen van de hoofdstukken 14, 15 en 16 zich binnen een korte tijd afspelen, misschien hooguit een paar jaar. Toch zullen we te horen krijgen dat hij twintig jaar lang Israël richtte.

Dat zal niet vanaf zijn geboorte zijn geweest. Hij richtte Israël zeker niet vanaf zijn geboorte. Hij moet dus een bepaalde mate van volwassenheid hebben bereikt, misschien op zijn dertiende. Dat is de leeftijd waarop een Joodse jongen als volwassen wordt beschouwd. We weten niet hoelang hij heeft geleefd of hoe oud hij was toen hij stierf. Maar misschien is hij gestorven toen hij ongeveer drieëndertig was, of daaromtrent. Dan zou er vanaf het begin van zijn puberteit tot aan zijn dood twintig jaar zijn verstreken.

Als de problemen tussen hem en de Filistijnen nu vooral in de laatste paar jaar ontstonden, kan hij in zijn jeugd een tijdlang rechtvaardig over Israël hebben rechtgesproken. Daarna kan hij op een dwaalweg zijn gebracht op de manier waarover

hoofdstuk 14 begint te vertellen: doordat hij belangstelling kreeg voor een slechte vrouw uit, eigenlijk, een verkeerd milieu. Maar hoelang die periode waarin de Geest van de Heere op hem inwerkte duurde, voordat de rest van het verhaal dat we lezen zich afspeelde, weten we niet. Wat ik zeg, is dat dit het grootste deel van die twintig jaar kan zijn geweest. In die tijd deed hij iets, en de Geest van God werkte op hem in. Hij werd door de Heere gezegend.

Misschien moeten we ons Simson in zijn jeugd voorstellen als een wonderkind op het gebied van geestelijk leven en wijsheid. Hij kon zijn volk richten door de bijzondere gave die de Heilige Geest hem in die tijd schonk, die bijzondere zegen die op hem rustte. Maar die vleselijkheid waarover we in zijn latere leven lezen, was misschien een toestand van geestelijke terugval waarin hij terecht kwam. Want zodra we beginnen te lezen over zijn heldendaden en zijn strijd met de Filistijnen enzovoort, lijkt er voor hem nauwelijks tijd over te blijven om veel aan het richten van Israël te doen. Hij raakt voortdurend opnieuw in conflict met de Filistijnen vanwege zijn laatste wrok of grief tegen hen. Dat is niet hetzelfde als Israël richten.

Dus ik weet niet wat ik ervan moet denken, behalve dat een periode van bijna twintig jaar misschien wordt samengevat in de verzen 24 en 25, en dat een veel kortere periode wordt beschreven in de hoofdstukken 14, 15 en 16.

17

Huwelijkskeuze en de zeggenschap van ouders

Laten we naar hoofdstuk 14 kijken.

Simson ging naar Timna. En toen hij in Timna een vrouw uit de dochters van de Filistijnen had gezien, ging hij weer terug om het zijn vader en zijn moeder te vertellen. Hij zei: Ik heb in Timna een vrouw gezien uit de dochters van de Filistijnen. Welnu, neem haar voor mij tot vrouw.

RICHTEREN 14:1-2

Maar zijn vader zei tegen hem, evenals zijn moeder: Is er onder de dochters van je broeders en onder heel mijn volk geen vrouw, dat je weggaat om een vrouw te nemen van die onbesneden Filistijnen? Maar Simson zei tegen zijn vader: Neem háár voor mij, want zij is in mijn ogen de juiste. Nu wisten zijn vader en zijn moeder niet dat dit van de HEERE was, dat hij een aanleiding zocht tegen de Filistijnen. Want de Filistijnen heersten in die tijd over Israël.

RICHTEREN 14:3-4

Dit is een moeilijk vers, omdat je van een man zou verwachten dat hij de beslissing van zijn ouders respecteert. In die tijd zouden waarschijnlijk zelfs de ouders, en niet het kind, het initiatief nemen om met een andere familie over een huwelijk te spreken. Ze zouden een huwelijksbemiddelaar inschakelen, of zelf met een andere familie gaan onderhandelen over een huwelijk tussen hun zoon en de dochter van die andere familie. Het was waarschijnlijk niet ongehoord, en misschien zelfs niet ongebruikelijk, dat een jongvolwassene zijn ouders vroeg: ‘Regel een huwelijk tussen mij en die ander die ik gezien heb. Ik vind haar leuk.’ Maar het was de verantwoordelijkheid van de ouders. En wanneer de ouders bezwaar maakten, zou daarmee de zaak normaal gesproken afgedaan zijn, want de ouders hadden beslist het recht om hun veto uit te spreken.

Dat werd in hun samenleving beter begrepen dan in de onze: ouders hebben veel te zeggen, en ook veel recht van spreken, over wie ze in hun familie opnemen als huwelijkspartner voor hun kinderen en als toekomstige ouder van hun kleinkinderen, enzovoort. Bij het huwelijk van hun kinderen staat er voor ouders veel op het spel. Daar staan we in onze samenleving eigenlijk niet zo bij stil.

Ik weet dat het, toen ik trouwde, niet bij me opkwam om mijn ouders of de ouders van het meisje om toestemming te vragen. We kondigden hun gewoon aan: ‘We gaan trouwen.’ En ze maakten geen bezwaar, deels omdat ouders in onze cultuur eigenlijk niet zoveel gezag lijken te hebben. Al denk ik dat ze misschien wel bezwaar hadden gemaakt als het hun gevraagd was, maar dat was niet gebeurd. En volgens mij

verschilde ik daarin over het algemeen niet van andere jongeren van mijn leeftijd. We vonden gewoon iemand met wie we wilden trouwen en maakten daar afspraken over met die persoon, in de meeste gevallen niet met de ouders.

Ik groeide op zonder te beseffen dat het voor grootouders werkelijk van belang is wie de ouders van hun kleinkinderen zijn. De meeste mensen denken: 'Nou, ik ben nu volwassen. Met wie ik trouw, is iets tussen mij en mijn vrouw. Het heeft op niemand anders invloed.' Dat is niet zo. Iedereen die inmiddels grootouder is, weet dat als onze kinderen een onverstandige huwelijkskeuze hebben gemaakt, onze kleinkinderen worden opgevoed door mensen van wie we liever niet zouden willen dat ze onze kleinkinderen opvoeden.

Dat begreep men in Bijbelse tijden. Families waren niet op die manier in losse eenheden opgedeeld. Ze hadden niet wat wij het kerngezin noemen. Ze hadden de uitgebreide familie. Vaak woonden meerdere generaties onder één dak. En dat komt tegenwoordig bij ons niet voor, behalve wanneer het economisch heel slecht gaat. Men ging ervan uit dat er voor je nog levende voorouders veel op het spel staat bij je kinderen en je kleinkinderen. Zolang je voorouders leven, zijn ze met heel hun hart betrokken bij wat jij doet en wat je familie doet. Daarom kregen ouders in wezen het recht om te kiezen met wie hun kinderen zouden trouwen, of op zijn minst om de plannen van hun kinderen daarover tegen te houden.

18

Simsons eigen wil en Gods plan

Maar Simson zou geen nee accepteren. Het is mogelijk dat zijn ouders zich enigszins door hem lieten overbluffen. Ze waren enigszins door hem geïntimideerd. Niet omdat hij sterk was, want we lezen niet dat hij vóór die tijd bovenmenselijke lichamelijke prestaties leverde, al kan dat wel zo zijn geweest. Op die momenten in die eerdere jaren waarop de Geest van God hem begon aan te drijven, verrichtte hij misschien bovenmenselijke krachtprestaties die niet voor ons zijn opgetekend. Ze spelen immers niet zo'n grote rol in dit wezenlijke verhaal aan het einde.

Maar zijn ouders leken voor hem te zwichten, want ze zeiden:

Maar zijn vader zei tegen hem, evenals zijn moeder: Is er onder de dochters van je broeders en onder heel mijn volk geen vrouw, dat je weggaat om een vrouw te nemen van die onbesneden Filistijnen? Maar Simson zei tegen zijn vader: Neem háár voor mij, want zij is in mijn ogen de juiste.

RICHTEREN 14:3

Zijn ouders keurden het duidelijk af, en hij zei gewoon:

Nee, haal haar voor me. Haar wil ik. Haal haar voor me.

En hij respecteerte de keuze van zijn ouders eigenlijk niet. Dat lijkt verkeerd en zondig van hem.

Maar wat ons in verwarring brengt, is niet dat hij dat deed, want kinderen zijn vaak onbeleefd tegen hun ouders. Het is dat er in vers 4 staat:

Nu wisten zijn vader en zijn moeder niet dat dit van de HEERE was, dat hij een aanleiding zocht tegen de Filistijnen. Want de Filistijnen heersten in die tijd over Israël.

RICHTEREN 14:4

Wat was van de Heere? Blijkbaar was het feit dat Simson belangstelling had gekregen voor deze Filistijnse iets wat God had laten gebeuren. God was namelijk van plan om het op een bepaalde manier te laten verlopen, waardoor er een gevecht tussen hem en de Filistijnen zou ontstaan.

Het klinkt alsof Simson, terwijl hij tot op dat moment als richter over Israël optrad, nog niet echt oorlog had gevoerd tegen de Filistijnen of met hen had gevochten. Hij trad als richter op over Israël, zouden we kunnen zeggen, maar hij was hen niet

noodzakelijkerwijs aan het bevrijden van de Filistijnen. Daarom zorgde God ervoor dat dit huwelijk dat hij wilde aangaan, aanleiding zou geven tot een conflict tussen Simson en de Filistijnen.

Het lijkt er dus op dat, hoewel Simson iets doms deed, en zelfs iets wat niet goed was, God er in elk geval voor had gezorgd dat hij deze vrouw zag en haar aantrekkelijk vond. En dit zou uiteindelijk de manier worden waarop God hem zou laten beginnen aan zijn loopbaan als bestrijder van de Filistijnen.

19

De leeuw, de honing en Simsons gelofte

Zo ging Simson met zijn vader en zijn moeder naar Timna. En toen zij bij de wijngaarden van Timna kwamen, zie, een jonge leeuw kwam hem brullend tegemoet.

RICHTEREN 14:5

Dit gebeurde blijkbaar terwijl hij in Timna was, of anders terwijl hij met zijn ouders onderweg was. Hij en zijn ouders werden onderweg daarheen dus blijkbaar door een wilde leeuw bedreigd.

Toen werd de Geest van de HEERE vaardig over hem, zodat hij hem uiteenscheurde, zoals men een bokje uiteenscheurt, zonder dat hij iets in zijn hand had. Maar hij vertelde zijn vader en moeder niet wat hij gedaan had.

RICHTEREN 14:6

Eerlijk gezegd weet ik niet of ik zo gemakkelijk een jonge geit uit elkaar zou kunnen scheuren. Maar de manier waarop hij die leeuw uit elkaar scheurde, was zoals een gewone man een jonge geit uit elkaar zou kunnen scheuren. Een kip misschien, maar een jonge geit, dat weet ik niet zo zeker. Misschien een pasgeboren geit. Hoewel hij niets in zijn hand had, dat wil zeggen dat hij geen wapen had, deed hij dit met zijn blote handen. Hij was dus zelfs beter dan Tarzan. Tarzan had altijd een mes.

Maar hij vertelde zijn vader en moeder niet wat hij gedaan had.

Als dit gebeurde terwijl hij en zijn ouders daarheen onderweg waren, zou je denken dat ze het wel zouden weten. Tenzij ze samen op weg waren, maar verschillende routes namen, vanaf verschillende vertrekpunten of verschillende punten op de weg. Als zijn ouders al voor hem uit de bocht om waren gegaan en die leeuw kwam, scheurde hij hem uit elkaar en vertelde hij hun er niets over. Op de een of andere manier wisten ze niet dat hij het had gedaan.

Hij ging verder en sprak met de vrouw. En zij was in Simsons ogen de juiste. Toen hij na enkele dagen terugkeerde om haar tot vrouw te nemen, week hij van de weg af om het kadaver van de leeuw te zien. En zie, er zat een bijenzwerm in het lichaam van de leeuw, met honing. Hij nam die honing in zijn handen en liep al etend verder. Hij liep naar zijn vader en zijn moeder en gaf hun er wat van, en zij aten ook. Hij vertelde hun echter niet dat hij de honing uit het lichaam van de leeuw genomen had.

RICHTEREN 14:7-9

Waarschijnlijk een schending van zijn geloften, want eten uit het kadaver van een dier, vooral een onrein dier zoals een leeuw, zou volstrekt uit den boze zijn geweest voor iemand die ceremonieel rein probeerde te blijven. Hier wordt er geen punt van gemaakt, maar Simson lijkt over het algemeen heel licht over zijn geloften te denken. Uiteindelijk is hij zelfs bereid zijn haar te laten afknippen om een vrouw tevreden te houden.

Dus hij at ervan, en:

Hij nam er wat van in zijn handen en at het onderweg op. Toen hij bij zijn vader en moeder kwam, gaf hij hun ook wat en zij aten er ook van, maar hij vertelde hun niet dat hij de honing uit het karkas van de leeuw had gehaald.

20

Het bruiloftsfeest en Simsons raadsel

Toen ook zijn vader bij de vrouw aangekomen was, richtte Simson daar een maaltijd aan, want zo deden de jongemannen.

RICHTEREN 14:10

Zijn vader ging dus naar de vrouw om met haar ouders de regelingen te treffen.

Dat wil zeggen, ze gaven een soort vrijgezellenfeest, of misschien nodigden ze voor de bruiloft zelf een stel jonge mannen uit. Het lijkt erop dat Simson geen Israëlitische mannen had die bereid waren met hem mee daarheen te gaan. Daarom moesten er Filistijnse mannen worden bijgehaald om bij de bruiloft zijn metgezellen te zijn.

En het gebeurde, zodra zij hem zagen, dat zij dertig metgezellen uitkozen, die bij hem zouden blijven. En Simson zei tegen hen: Laat mij u toch een raadsel opgeven. Als u mij dat binnen de zeven dagen van deze bruiloft goed kunt uitleggen en kunt ontdekken wat het betekent, zal ik u dertig stel onderkleren geven, en dertig stel boven kleren.

RICHTEREN 14:11-12

Normaal gesproken zouden dit heel dure dingen zijn. Het was dus een beloning als ze het raadsel konden oplossen, een beloning die voor hen misschien heel verleidelijk was.

Maar als u het mij niet kunt uitleggen, dan moet u míj dertig stel onderkleren en dertig stel boven kleren geven. Daarop zeiden zij tegen hem: Geef uw raadsel op en laat het ons horen.

RICHTEREN 14:13

Hij zei tegen hen: Eten kwam uit de eter, en zoetheid kwam uit de sterke. En drie dagen lang konden zij het raadsel niet uitleggen.

RICHTEREN 14:14

Toen gebeurde het op de zevende dag dat zij tegen de vrouw van Simson zeiden: Haal uw man over om ons het raadsel uit te leggen. Anders zullen wij u en het huis van uw vader met vuur verbranden. Hebt u ons uitgenodigd om ons ons bezit te ontnemen of zo?

RICHTEREN 14:15

Ze vonden het dus oneerlijk dat hij met iets kwam dat zo onmogelijk te beantwoorden was, en dat hij hen in een positie bracht waarin ze hem dertig stel kleren moesten geven. ‘Dus we zijn alleen maar op jullie bruiloft uitgenodigd zodat je man ons kon afzetten en spullen van ons kon afpakken. Je moet hem zeggen dat hij je moet vertellen wat het antwoord is, en jij moet het ons vertellen.’

21

Simsons vrouw ontfutselt hem het antwoord

Toen ging de vrouw van Simson bij hem zitten huilen en zei: Je haat mij alleen maar en houdt niet van mij. Je hebt mijn volksgenoten een raadsel opgegeven en het mij niet uitgelegd. En hij zei tegen haar: Zie, ik heb het mijn vader en mijn moeder niet eens uitgelegd, zou ik het jou dan wel uitleggen?

RICHTEREN 14:16

En zij huilde bij hem op de zevende dag dat zij deze maaltijd hadden. Zo gebeurde het op de zevende dag dat hij het haar uitlegde, want zij bleef bij hem aandringen. Vervolgens legde zij het raadsel uit aan haar volksgenoten.

RICHTEREN 14:17

Simson bezweek onder het voortdurende gezeur van deze vrouw, net zoals hij later bij Delila deed. Ik vraag me soms af of Salomo dat in gedachten had in Spreuken 27:15, waar hij zei:

Een twistzieke vrouw is te vergelijken met het gestadige druppelen op een dag van slagregen.

SPREUKEN 27:15

Als we die spreuk horen, denken we misschien aan de Chinese watermarteling, waarbij voortdurend druppelend water op je voorhoofd je uiteindelijk gek maakt. Maar ik denk niet dat het over gek maken gaat. Ik denk dat het over erosie gaat. Water dat voortdurend op één plek van een dak of uit een boom druppelt, slijt de grond eronder uit. Het maakt een gat. En als het een waterval is, slijt het uiteindelijk zelfs rots uit. Iets zachts als water dat steeds weer op dezelfde plek neerkomt, kan iets hards als rots of grond uitslijten, zoals bij voortdurend druppelend water. Hij zegt: zo kan het ook zijn met het geruzie van een vrouw. Uiteindelijk kan dat de weerstand van een man breken.

Simson was een sterke man. Zijn vrouw was een zacht wezen van het schone geslacht, maar haar voortdurende gezeur brak zijn weerstand. Dus vertelde ze het aan de Filistijnen. De mannen van die stad zeiden op de zevende dag, voordat de zon onderging, tegen hem:

Toen zeiden de mannen van de stad tegen hem, op de zevende dag, voordat de zon onderging: Wat is zoeter dan honing? En wat is sterker dan een leeuw? En hij zei tegen hen: Als u niet met mijn kalf had geploegd, zou u de betekenis van mijn raadsel niet hebben ontdekt.

RICHTEREN 14:18

Blijkbaar hoefden ze verder niets te zeggen. Hij wist dat ze het te horen hadden gekregen. En hij zei tegen hen:

Als jullie niet met mijn jonge koe hadden geploegd, hadden jullie mijn raadsel niet opgelost, waarbij hij zijn vrouw zijn vaars noemde. Vaarzen werden gebruikt om akkers te ploegen. Mijn vrouw hoort voor mij te werken, niet voor jullie. Jullie ploegden met mijn vaars, en jullie zouden er niet achter zijn gekomen als jullie niet hadden valsgespeeld.

22

Simsons wraak en gebrek aan zelfbeheersing

Toen kwam de Geest van de Heere krachtig over hem. Het lijkt vreemd dat de Geest van de Heere over hem kwam en hem dit liet doen.

Toen werd de Geest van de HEERE vaardig over hem: hij ging naar de Askelonieten en sloeg dertig man van hen dood. Hij nam hun kleren en gaf een stel daarvan aan elk van hen die het raadsel hadden uitgelegd. Hij was echter in woede ontstoken en keerde weer terug naar het huis van zijn vader.

RICHTEREN 14:19

Askelon was een andere Filistijnse stad. Hij verliet de bruiloft, blijkbaar nadat die afgelopen was. Hij meende dat hij getrouwd was, maar hij was boos op zijn vrouw en de Filistijnen, dus ging hij gewoon een tijdje weg. Later zal hij terug willen gaan, en hij verwacht dat hij zijn vrouw dan weer bij zich kan hebben, maar haar vader begreep het verkeerd. Hij dacht dat Simson het huwelijk nietig verklaarde, en daarom gaf hij haar daadwerkelijk aan een ander.

En de vrouw van Simson werd de vrouw van zijn metgezel, die hem vergezeld had.

RICHTEREN 14:20

Dit alles schiep de omstandigheden waardoor Simson problemen met de Filistijnen zou krijgen en er uiteindelijk geweld tussen hen zou uitbreken. Hij geloofde dat ze nog steeds zijn vrouw was, hoewel hij haar niet had meegenomen. De vader begreep het verkeerd en gaf haar aan iemand anders. Simson zag dat als een reden om erop los te slaan en heel wat mensen te doden, eigenlijk meer dan redelijk was onder die omstandigheden.

Maar het is vreemd dat de Geest van de Heere over hem kwam. Hij doodde dertig, zouden we kunnen zeggen, onschuldige omstanders in Askelon en nam hun kleren mee. Maar we moeten begrijpen dat de Filistijnen de vijanden van Israël waren. Ze waren de onderdrukkers van Israël. De Filistijnen waren niet onschuldig. Ze waren de onderdrukkers, en ze waren precies de mensen die hij moest verslaan. Blijkbaar doodde hij er in eerste instantie dertig om hun kleren te bemachtigen. Misschien waren de mannen die hij doodde zelfs militairen. Ik weet het niet. Maar zo begon hij Israël van de Filistijnen te verlossen, door Filistijnen een voor een uit te schakelen.

Uiteindelijk doodde hij er meer dan drieduizend, maar hij verloor Israël niet in de mate waarin hij dat had kunnen doen als hij zijn drift beter had kunnen beheersen. In Spreuken 16:32 staat:

Een geduldig man is beter dan een dappere held, en wie zijn geest beheerst, is beter dan wie een stad inneemt.

SPREUKEN 16:32

Simson had meer goeds kunnen doen als hij zijn geest beter had beheerst en niet zo snel toornig was geworden. Het is waar dat zijn woede hem tot sommige van zijn heldendaden tegen de Filistijnen bracht, maar hij beheerste zijn geest niet genoeg. Hij bracht zichzelf meer in de problemen dan nodig was, maakte eerder een einde aan zijn leven en verloor Israël daardoor niet volledig. Maar de rest van zijn verhaal zullen we later zien.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Richteren 12:1
- Richteren 12:2
- Richteren 12:3-4
- Richteren 12:5
- Richteren 12:6
- Richteren 12:7

- Richteren 12:8-10
- Richteren 12:11-12
- Richteren 12:13-15
- Richteren 13:1
- Richteren 13:2
- Richteren 13:5
- 1 Samuel 1:11
- Handelingen 18:18
- 1 Korinthe 11:14
- 1 Korinthe 11:16
- Richteren 13:6-7
- Richteren 13:8
- Richteren 13:11-14
- Richteren 13:15
- Richteren 13:16
- Richteren 13:17
- Richteren 13:18
- Genesis 32:29
- Jesaja 9:5
- Richteren 13:19-22
- Genesis 32:30
- Richteren 13:23
- Richteren 13:24
- Richteren 13:25
- Richteren 14:1-2
- Richteren 14:3-4
- Richteren 14:3
- Richteren 14:4
- Richteren 14:5
- Richteren 14:6
- Richteren 14:7-9
- Richteren 14:10
- Richteren 14:11-12
- Richteren 14:13

- Richteren 14:14
- Richteren 14:15
- Richteren 14:16
- Richteren 14:17
- Spreuken 27:15
- Richteren 14:18
- Richteren 14:19
- Richteren 14:20
- Spreuken 16:32

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.